

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

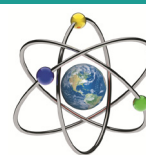

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 972 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзуллохоневна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differentsiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадилова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Bolalar nutqini rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	304
Mamadjonova Sakina Mo'minjonovna, Maxmudova Oygul Toxirjonovna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	309
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmurotova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
Achilov Muzaffar Norquliyevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
Alikulova Muxayyo Sherovna	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
Altibayeva Gulbaxor Majitovna	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
Axmadjonova Jasmina Jamshid qizi	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
Ayturaev Majid Mavlankhanovich	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
Azamov Umarxon Xayxonovich	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
Buriyeva Aziza Ismatillaevna	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
Buriyeva Aziza Nematovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
Davronova Sevinch	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdukarim qizi	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
Ergasheva Barno Ziyaviddin kizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
Eshonkulova Hilola Rajab qizi	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
Habibova Shyira Baxtiyorovna	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
Ikromova Sarvinov Siroj qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
Jabborova Dilafruz Furqatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
Kamalova Yoqutxon Bahodirovna	

Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari	439
<i>Kenjayeva Dildora Terkashevna</i>	
Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati	443
<i>Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna</i>	
Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi	448
<i>Latifa Zarifovna Korayeva</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar	451
<i>Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari	454
<i>Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi</i>	
Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida	459
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish	463
<i>Meyliyeva Nafosat Gulomovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri	466
<i>Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi	470
<i>Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi</i>	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	473
<i>Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari	477
<i>Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li</i>	
CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi	481
<i>Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi</i>	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency	486
<i>Kosimov Sunnat Ravshan ugli</i>	
Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni	490
<i>Quvonchbek Abduxamidov</i>	
Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi	494
<i>Rajabova Laylo O'tkir qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	498
<i>Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari	501
<i>Yusufzoda Shabnam Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi</i>	
Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash	506
<i>Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li</i>	
Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish afzalliklari	510
<i>Raxmetova Lazzat</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi	513
<i>S. A. Mamatisayeva</i>	
Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi	517
<i>Sattorova Shaxlo Axadovna</i>	
Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse	520
<i>Sultonova Charos Iskandar kizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar	527
<i>Suyunova Matluba Abdusaidovna</i>	
Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi	531
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi</i>	
Modern Approaches to Teaching Grammar	534
<i>Tuychiyev Azamat Farkhod ugli</i>	
The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education	538
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarning kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashev Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалла" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	
Umumiy pedagogika fanini o'qitishda formativ baholash metodikasini joriy etish texnologiyasi	586
<i>Sobitjon Xalimov Hoshimjonovich</i>	
Формирование компонентов эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста с дефектами речи на основе сказкотерапии	590
<i>Эркинова Фазилят Миразиз қизи</i>	
O'zbekistonda asalarichilikning rivojlanishi	593
<i>Abdullayeva Maxsudaxon To'lanovna</i>	
14–16 yoshli dzyudochilarda hujum kombinatsiyalari va ularni musobaqaviy sharoitda qo'llash usullarini takomillashtirish	596
<i>Abduraxmanova Iroda Xayrullayevna</i>	
Oliy ta'limda aksiologik tarbiya mexanizmlarini takomillashtirish ijtimoiy ehtiyoj va pedagogik muammo sifatida	602
<i>B. S. Siddikov</i>	
Sport mashg'ulotlar davomida mushak va suyak tizimi rivojlanishi	606
<i>Bo'ronova Habiba Erkin qizi</i>	
Stol tennisi o'yini texnikasi	609
<i>Ibragimov Abduqahhor Abdulaziz o'g'li</i>	
Biologiya fanini o'qitishda zamonaviy platformalarning afzalliklari: Wordwall, Educaplay, Blooket, Genially, Kahoot platformalari	613
<i>Kalandarova Dilnoza Samandarovna, Qodirova Madina Nosirovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan paraarmrestlingchi talabalarni musobaqa oldidan texnik tayyorgarligini takomillashtirish	617
<i>Karimov Faxriddin Xurramovich</i>	
Developing Critical Reading Skills Through Content-Based Instruction	621
<i>Mekhmunkulov Burkhon Ma'ruf ugli</i>	
Tog'li va shahar hududida ta'lim oluvchi tinglovchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini taqqoslash	626
<i>Mirjamolov Sirojiddin Xayriddinovich</i>	

Korxona va tashkilotlarda ishchi-xodimlarning jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish asosida ish faolligini oshirish texnologiyasi	630
Muxametov Axmad Muxametovich	
Xalq ta'limi bo'limi rahbarlarining xalqaro baholash tizimini O'zbekiston ta'limiga moslashtirishdagi o'rni ...	634
Namazova Manzura Urakovna, Nodirov Dilmurod	
Digital Reading vs. Print Reading: Effects on EFL Learners' Reading Speed and Understanding	639
Rustambekova Ozoda Dilshod kizi	
Yoshlarning jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga bo'lgan qiziqishini oshirishning samarali usullari	644
To'rayev Farrux Hakim o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalaridagi talaba-qizlarni dzyudo sport turi texnik harakatlariga o'rgatish texnologiyasi	647
Toshboyeva Munisa Bozor qizi	
Sport mashg'ulotlarda jarohatlarning oldini olish va xavfsizlik choralari	650
Xudoyberdiyeva Elmira Botir qizi	
Задачи изучения и преподавания русского языка и литературы в общеобразовательных школах с узбекским языком обучения	654
Ахмедов Нумон	
Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik materiallar yaratish	658
Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Rahmonov Ziyodillo Xusanovich	
Ingliz tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining talaffuz ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi (immitativ-taqldiy usul misolida)	661
Jo'rayeva Dilafruz Nuriddinova	
O'simliklarning issiqqa va qurqoqchilikka chidamliligi	664
M. Nazarov, G. Maxsudova, T. Usmonova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tayyorgarligi hamda psixik jarayonlar ko'rsatkichlarining tahlili	667
Masharipova Miyassar Ichanovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni "Tabiat bilan tanishtirish" fani asosida tarbiyaviy faoliyatini raqamlashtirish	675
Saydullayeva Barchinoy Abduxalil qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni inklyuziv ta'lim sharoitida faoliyat yuritishga tayyorlash muammolari	678
Shaxnoza To'xtiyarova	
Raqamli ta'lim muhitida o'quv resurslarini yaratishning raqamli-didaktik mazmunini rivojlantirish metodikasi	681
Shirinov Feruzjon Shuxratovich	
Umumta'lim maktablarining 9-sinf fizika darslarida tovush hodisasini anglashni tajriba orqali rivojlantirish	684
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Emotsional intellekt tushunchasining nazariy asoslari va rivojlanish bosqichlari	689
Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi	
Portret janrini o'qitishda individual ta'lim va fanlararo integratsiyaning nazariy-metodologik asoslari	693
Xudaynazarova Ug'ilo'y Sharifovna	
Aqli zaif bolalarda sensomotor rivojlanishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	696
Xudoyberdiyeva Ra'no Arabboyevna	
Yuqori sinf o'quvchilarida estetik madaniyatni tarbiyalash metodikasi (tarbiya fani misolida)	700
Yoqubjonova Shodiya G'ayratovna	
Chizmachilik fanining turmush tarzimidagi ahamiyati va o'rni	704
Achilov Nurbek Norboy o'g'li	
O'quvchilarni musiqa san'atiga qiziqtirishda musiqa psixologiyasining roli	707
E'zoxon Qobilova	
Bolalar adabiyotini o'qitishda milliy qadriyatlarni singdirish va kreativ kompetensiyani rivojlantirishning innovatsion yo'llari	710
G'aniyeva Shodiya Azizovna, Abdullayeva Madinaxon Madaminjon qizi	
Boshlang'ich sinf darsliklarida berilgan mashqlarni til kompetensiyasini rivojlantirish maqsadida tahlil qilish	713
G'anijonova Sarvinov, Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna	
O'quvchilarda global o'qish savodxonligini shakllantirishda milliy matnlar va qadriyatlar asosidagi pirls tipidagi topshiriqlar yaratish tajribasi	717
Ikromova Gulhida Axmadillo qizi, G'ofurova Dilshodaxon Toxirjon qizi	

Bo'lajak pedagoglarni intellektual rivojlantirishda pedagogik artistizmdan foydalanish texnologiyalari pedagogik muammo sifatida	720
<i>Karribayeva Lobarxon Fayzulla qizi</i>	
Ilmiy matnni o'qib tushunish va baholashda nostandart testlardan foydalanish bosqichlari.....	724
<i>Komilova Lola Nasilloevna</i>	
Dizatriyada tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni o'yin orqali rivojlantirish texnologiyalari.....	728
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Turkiy bitiklarda nomlar tizimi va ularning semantik xususiyatlari	732
<i>Munisa Shavkatova</i>	
Kommunikativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarni mediatorlik faoliyatiga tayyorlash texnologiyasini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	736
<i>Muqimova Dilbarxon Xusanboyevna</i>	
Sportda liderlik va jamoaviy ruhni shakllantirish metodlari	740
<i>Nazarov Nursultan Safarbayevich</i>	
Dars mashg'ulotlarini tashkil etishda loyihalashtirishning o'rni va ahamiyati.....	744
<i>Normurodov Sharofiddin Muxiddinovich</i>	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati.....	748
<i>Qobilova Aziza Tursunovna</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali bolalarda tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish	752
<i>Salimova Aziza Sharipovna</i>	
Xorijiy tillarni o'qitishda masofaviy ta'limning imkoniyatlari va muammolari	755
<i>Sidiqova Ma'mura Adhamjonovna</i>	
Til kompetentligini rivojlantirishda vizual materiallardan foydalanishning o'rni (boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish texnologiyasi misolida)	758
<i>Zokirova Sohila Muhtoraliyevna, Sobirova Diloromxon Ma'rufjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi koxlear implantli bolalarni eshituv - nutqiy reabilitatsiyasi	761
<i>Xamraeva Dildora Baxadirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda duduqlanishni kelib chiqish sababalari va korreksion ishlar	766
<i>Xolboeva Ruxsora Egamberdiyevna</i>	
Эффективность арт-терапии в обогащении словарного запаса у детей с ЗПП	770
<i>Наган Олеся Талгатовна</i>	
Autizmlı bolalar nutqini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	775
<i>Nishonova Sevara</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy nazariy asoslari (XIX–XXI asrda).....	778
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Autizmlı bolalarda kommunikativ muloqotni shakllantirish texnologiyalari.....	781
<i>Raxmonova Manzura Maxmudovna</i>	
Talabalarda ma'naviy ongning rivojlanishidagi milliy dunyoqarash va tafakkur uslubining shakllanish omillari	785
<i>Usarova Nigora Berdiyevna</i>	
PIRLSda qo'llaniladigan yuqori darajadagi tushunish ko'nikmalari (interpretatsiya, sintez) va ularni muloqotga o'rgatishda qo'llash	788
<i>Choriyeva Valida Abdug'ani qizi, Shodiyev Faxriddin Teshayevich</i>	
Prokrastinatsiya fenomenining retrospektiv talqini	795
<i>M. L. Aripova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda millatlararo totuvlikni shakllantirishda badiiy adabiyotning o'rni.....	799
<i>Xudoyberdiyeva Madina Abdulbaki qizi</i>	
Malakali futbolchilarni tayyorlashning innovatsion pedagogik va texnologik uslublari.....	802
<i>Maxmudov Mamat Raxmatovich</i>	
Maktabgacha ta'limda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish metodikasi.....	807
<i>Adolat Xolmatova Muxammadjonovna</i>	
Oliy ta'limda inklyuziv qadriyatlarni shakllantirishda maxsus pedagogikaning o'rni	811
<i>Alijonova Dilorom Azamjonovna</i>	
Sportning kurash turi tarixi, nazariy asoslari va zamonaviy rivojlanish yo'nalishlari	815
<i>Do'stov Dilmurod Karimovich</i>	

O'quvchi qizlarni oliy ta'lim muassasalariga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning kollaborativ usullari	818
<i>Egamberdiyev Umidbek Xo'jayevich</i>	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	821
<i>Ortikova Nargiza Xayrullayevna, Normuratov Laziz Azizovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tovush talaffuzi buzilishining turlarini va darajasini aniqlash usullari	826
<i>Otaboyeva Nodira Qodir qizi</i>	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati	830
<i>Qobilova Aziza Tursunovna</i>	
Intellectual madaniyatni rivojlantirishda integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash texnologiyalari	833
<i>Qurbonov Jasurbek Akmaljonovich</i>	
Biologiya, kimyo va geografiya fanlarni o'qitishda iqtidorli o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish	837
<i>Sultanova N. B., Toshpo'latova N. I., Azimov B. I.</i>	
Методика развития навыков самостоятельного обучения учащихся с помощью онлайн-образовательных платформ	840
<i>Суяров Хуршид Бахриддинович</i>	
Oliy ta'limda sun'iy intellekti boshqarishda rivojlangan chet davlatlar tajribasidan foydalanish usullari	844
<i>Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi</i>	
Variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida dialogik nutqni rivojlantirishning nazariy asoslari	852
<i>Turapova Ra'no Barat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilarga og'zaki hisoblashni o'rgatish	857
<i>Jurayeva Muhayyo Nematillayevna</i>	
Trening jarayonidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari	861
<i>Nodirova M. B., Usmanova S. A., Vaxidova U. A.</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida tahsil olayotgan talabalarining sport faoliyati turlari orqali innovatsion texnologiyalarini takomillashtirish	865
<i>Turdiyev Umidjon Kamoliddinovich</i>	
Badiiy adabiyot vositasida nutqida nuqsoni bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutq shakllarini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	868
<i>Umarova Muhayyo Abdusattor qizi, Mamarajabova Zulfiya Narboyevna</i>	
The Role of Family Support in Fostering Individual Resilience Against Social Offenses (An Integration of Continuing Education, National Values, and Personal Narratives)	873
<i>Khoshimov Lutfullo Khabibullo ugli</i>	
Milliy kiyimlarni zamonaviy material va konstruksiya bilan uyg'unlashtirish	877
<i>Yuldasheva Gulsanam Arken qizi</i>	
Преподавание русского языка в школах Узбекистана глазами будущих педагогов	881
<i>Бахриева Шахноза Давроновна</i>	
Методологические основы дисциплины "Госпитальной педагогики"	886
<i>Равшанова Иноят Эркиновна</i>	
Тропеический блок как ключевой инструмент создания образа восприятия в романе С. Моэма "The Razor's Edge"	889
<i>Тагаева Тамара Баходировна</i>	
Zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida ta'lim va tarbiya integratsiyasi	892
<i>D. S. Zokirova</i>	
O'quvchi qizlarni oliy ta'lim muassasalariga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning kollaborativ usullari	895
<i>Egamberdiyev Umidbek Xo'jayevich</i>	
Umumta'lim maktablarida kimyo fani o'qitishning samarali usullari	898
<i>Yunusov Mirzoxid Mirzakarimovich, Odilova Feruzabonu Oybek qizi, Soibjonova Gulasalxon Farhodjon qizi</i>	
Ertak qahramonlari obrazlari orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarini axloqiy va kreativ fikrlash sifatlarini shakllantirish	901
<i>Ortiqova Zulfiya Nurmuhamedovna, Dilnavoz Tojiyeva Abduvohid qizi</i>	
Raqamli o'quv muhitida multimedia kontentini loyihalashning didaktik tamoyillari	905
<i>Rustemov Muxamed Biysenbayevich</i>	
The Essence and Content of The Concept of Ecological Culture	908
<i>Sa'dullayeva Zuhra Murodullayevna</i>	

Talabalarda raqamli refleksiyaning shakllantirishi pedagogik muammo sifatida	912
Salixova Muhayyo Shakirovna	
Kasbiy leksik kompetensiya metodikasi shakllanishining tarixiy rivojlanish asoslari	915
Tog'ayeva Maxfuza Abdunazarovna, Tilovova Gavhar Abdaxatovna	
Autizm spektori buzilishi bo'lgan bolalar tavsifi.....	920
U. M. Utbasarova	
Ta'lim jarayonida qo'llaniluvchi sun'iy intellekt vositalari haqida tushuncha	925
Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Pulatova Ziyodaxon Baxodirjon qizi	
Проблемы перевода медицинских терминов: сложности и ошибки, возникающие при переводе медицинской литературы с других языков на русский.....	928
Алибекова Лайло Рахмановна	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorining mediakompetentligini integrativ yondashuv asosida rivojlantirish: model, metodologiya va empirik natijalar	931
Asqarxo'jayeva Movluda Saidmuhammadzokir qizi	
Identifying the Cause of Addiction to Alcohol and Drugs.....	935
Nauruzbaeva Ayjan Sarsenbaevna, Reymov Muxamedali Kengesbayevich, Kalmuratova Sara Umirzakovna	
Methods of Utilising the Legacy of Eastern Thinkers in Education.....	938
Raimova Nasiba Abdreimovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda mediasavodxonlikning ahamiyati.....	942
Raximova Zulfiyaxon Xashimjonovna	
Pedagog va maxsus psixologlarni hamkorlikda tayyorlash texnologiyasining tarkibiy komponentlari va ularning xususiyatlari	949
Turg'unov Mirjalol Mirzahamdami o'g'li	
Og'ir vazn yo'qotish (weight cutting)ning organizm fiziologiyasiga salbiy ta'siri	952
Ibragimov Azizbek Ilhom o'g'li	
Языковая политика и её влияние на статус русского языка в образовательной среде Узбекистана ..	956
Бобаназарова Шоира Содиковна, Нурмаматов Бобур Ботирович	
Sun'iy intellekt didaktik ta'limot vositasi sifatida ahamiyati	961
To'raboyeva Mahliyo Qo'zimbek qizi	
Embracing Diversity in the Classroom: Inclusive Education Strategies for Empowering All Learners	964
Bahronova Maftuna Farhadovna	
Ta'lim jarayoniga xalqaro pedagogik tajribani samarali joriy etish: usullar va yondashuvlar	968
Xakimov Sodiqjon Rasuljon o'g'li	

VARIATIV YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA DIALOGIK NUTQNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Turapova Ra'no Barat qizi

Termiz davlat pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida dialogik nutqni rivojlantirishning nazariy asoslari yoritilgan. Unda o'quvchilarning muloqotga kirishish faolligini oshirish, ularning individual nutqiy xususiyatlarini hisobga olgan holda dars jarayonini tashkil etish, shuningdek, o'yin, interfaol va innovatsion metodlardan foydalanish samaradorligi tahlil qilingan. Variativ yondashuvning ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirish, ijodiy fikrlashni rivojlantirish hamda o'quvchilarni erkin ifoda qilishga o'rgatishdagi ahamiyati alohida asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: variativ yondashuv, dialogik nutq, boshlang'ich ta'lim, muloqot kompetensiyasi, o'yin texnologiyalari, interfaol metodlar, nutqiy rivojlanish.

Abstract: This article examines the theoretical foundations for developing dialogic speech among primary school students through a variative approach. It analyzes the effectiveness of game-based, interactive, and innovative teaching methods aimed at increasing students' speech activity, enhancing communicative competence, and addressing individual linguistic characteristics during the learning process. Special emphasis is placed on the significance of the variative approach in promoting learner-centered education, fostering creative thinking, and developing students' ability to express themselves freely.

Key words: variative approach, dialogic speech, primary education, communicative competence, game technologies, interactive methods, speech development.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические основы развития диалогической речи у учащихся начальных классов на основе вариативного подхода. Анализируется эффективность использования игровых, интерактивных и инновационных методов, направленных на повышение речевой активности, формирование коммуникативных умений и учёт индивидуальных речевых особенностей детей в образовательном процессе. Особое внимание уделяется значимости вариативного подхода в обеспечении личностно-ориентированного обучения, развитии творческого мышления и формировании навыков свободного самовыражения учащихся.

Ключевые слова: вариативный подход, диалогическая речь, начальное образование, коммуникативная компетенция, игровые технологии, интерактивные методы, речевое развитие.

KIRISH

Hozirgi davrda ta'lim tizimi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri – o'quvchilarning ijodiy va mustaqil fikrlash salohiyatini, shuningdek, samarali muloqotga kirishish ko'nikmalarini rivojlantirishdir. Shu nuqtayi nazardan, o'quv jarayonida dialogik nutqni shakllantirish muammosi alohida ahamiyat kasb etadi. Dialogik nutq bolaning nafaqat til boyligini, balki tafakkur darajasini, ijtimoiy faolligini va muloqot madaniyatini ham ifodalaydi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi – bu shaxsning kommunikativ kompetensiyasi shakllanadigan, til orqali dunyoni anglash va o'z fikrini erkin ifodalashga o'rganadigan eng muhim poydevor bosqichidir. Shu sababli, o'qituvchining asosiy vazifalaridan biri – o'quvchilarda o'zaro muloqot qilish, fikr almashish va o'z nuqtayi nazarini asoslab berish ko'nikmalarini rivojlantirishdan iboratdir.

So'nggi yillarda ta'lim jarayoniga variativ yondashuv tushunchasi keng kirib kelmoqda. Bu yondashuv o'quvchilarning individual xususiyatlarini, qiziqishlari va tayyorgarlik darajalarini inobatga olgan holda o'qitish jarayonini moslashuvchan tarzda tashkil etishni anglatadi. Variativ yondashuv o'qituvchiga dars mazmunini, metodlarini va vositalarini har bir o'quvchining ehtiyojiga mos ravishda tanlash imkonini beradi. Natijada o'quvchilarda o'z fikrini mustaqil bayon etish, suhbat jarayonida faol ishtirok etish, savol-javob asosida bilimni mustahkamlash kabi ko'nikmalar shakllanadi.

Dialogik nutqni rivojlantirishda o'yin texnologiyalari, interfaol metodlar, multimedia vositalari, shuningdek, integrativ yondashuvdan foydalanish o'z samarasini bermoqda. Chunki o'yin faoliyati va texnologiyalar orqali bola o'zini tabiiy, erkin holatda his qiladi, bu esa uning nutqiy faolligini oshiradi. Shuningdek, interfaol mashg'ulotlar o'quvchilar o'rtasida jonli muloqot, fikr almashish, o'zaro hurmat va tinglash madaniyatini shakllantiradi.

Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida til o'rgatish va muloqot kompetensiyasini rivojlantirish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-sonli¹ Qonun, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-sonli² Farmoni, yangi avlod davlat ta'lim standartlari aynan o'quvchilarning kommunikativ savodxonligi va nutq madaniyatini rivojlantirishga qaratilgan. Shu jihatdan qaraganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida dialogik nutqni rivojlantirish masalasi nafaqat metodik, balki ijtimoiy-madaniy ahamiyatga ham ega.

Mazkur tadqiqotda variativ yondashuv asosida dialogik nutqni rivojlantirishning nazariy jihatlarini, bu jarayonda qo'llaniladigan metod va texnologiyalar tizimi, shuningdek, o'quvchilarning nutqiy faoliyatini rag'batlantirish omillari ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari o'qituvchilar uchun dars jarayonini samarali tashkil etish, shuningdek, o'quvchilarning og'zaki nutqini shakllantirishda individual yondashuvni yo'lga qo'yish uchun amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning dialogik nutqini rivojlantirish masalasi ko'plab mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy izlanishlarida o'z aksini topgan. Ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlar, asosan, nutqiy rivojlanish nazariyasi, kommunikativ kompetensiya va interfaol o'qitish metodlari bilan uzviy bog'liqdir.

Til o'rganish jarayonida o'quvchining faol suhbatdosh sifatida ishtirok etishini ta'minlash g'oyasi L. S. Vygotskiy, A. A. Leontyev, S. L. Rubinshteyn, J. Bruner, M. Baxotin kabi psixolog va pedagog olimlarning asarlarida asoslab berilgan. Ularning fikricha, bola tafakkuri va nutqining shakllanishi ijtimoiy muloqot jarayoni orqali yuz beradi, shu bois o'qituvchi ta'lim jarayonida o'quvchini faol muloqot subyekti sifatida jalb etishi zarur.

Tilshunoslik va metodika sohasida M. Zimnyaya, E. I. Passov, I. L. Bim, A. N. Shchukin, N. D. Galskova kabi tadqiqotchilar dialogik nutqni o'rgatish metodikasini lingvistik, psixologik va didaktik jihatdan tahlil qilganlar. Ularning ishlarida o'qitishning kommunikativ yo'nalishi, suhbat madaniyatini shakllantirish, muloqotga kirishish bosqichlari hamda dialogik mashg'ulotlarning turlari chuqur o'rganilgan.

O'zbekistonlik metodist olimlar – S. Matchonov, N. Mahmudov, B. Qosimov, M. Qurbonova, D. Toshpo'latova, R. Shomahmudova, Z. Hasanboyeva va boshqalarning tadqiqotlarida esa boshlang'ich ta'limda nutq madaniyatini shakllantirish, o'quvchilar og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish, o'yinli metodlardan foydalanish, shuningdek, ona tili ta'limini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish masalalari yoritilgan.

So'nggi yillarda variativ yondashuv tushunchasi xorijiy metodikalarda faol o'rganilmoqda. C. Rogers, H. Gardner, B. Bloom, J. Dewey, R. Sternberg kabi olimlar ta'limda individual farqlarni hisobga olish, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va o'quvchining mustaqil tanlov huquqini ta'minlashning pedagogik ahamiyatini asoslab berganlar. Ularning fikricha, variativ o'qitish – bu barcha o'quvchilar uchun yagona yo'lni emas, balki turli ehtiyoj, qobiliyat va qiziqishlarga mos moslashuvchan ta'lim modellarini taklif etish demakdir.

Dialogik nutqni rivojlantirishga oid mahalliy tadqiqotlarda (N. Tursunova, G. To'xtayeva, Z. Xoliyorova, M. Yo'ldosheva va boshqalar) interfaol o'yinlar, multimedia vositalari, integrativ topshiriqlar va kommunikativ mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning muloqotga kirishish faolligini oshirish bo'yicha samarali metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan. Shu bilan birga, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ko'plab tadqiqotlar dialogik nutqni rivojlantirishga qaratilgan bo'lsa-da, ularning aksariyatida variativ yondashuvning nazariy va amaliy asoslari yetarlicha yoritilmagan. Aynan shu holat ushbu mavzuning dolzarbligini belgilaydi va yangi ilmiy izlanishlarni talab etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining dialogik nutqini rivojlantirish jarayonini o'rganishga qaratilib, ma'lumotlar asosan kuzatish, suhbat, savolnoma va dars jarayonini videokuzatuv orqali tahlil qilish usullari yordamida yig'ildi. Kuzatishlar o'quvchilarning muloqotga kirishish faolligi, suhbatdagi ishtiroki, savol-javob jarayonidagi nutqiy reaksiyalarini aniqlashga xizmat qildi. Suhbat va savolnomalar o'qituvchilarning variativ yondashuvdan foydalanish tajribasi, mavjud muammolar va amaliy yechimlar haqida ma'lumot berdi. Olingan ma'lumotlar sifat tahlili va qisman miqdoriy tahlil usullari asosida qayta ishlanib,

1 O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-sonli Qonun: <https://lex.uz/docs/-5013007>

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-sonli Farmoni: <https://lex.uz/ru/docs/-6600413>

o'quvchilarning dialogik nutq rivojlanishi dinamikasi, interfaol va o'yinli mashg'ulotlarning samaradorligi hamda individual yondashuvning ta'sir kuchi aniqlab berildi. Tahlil jarayonida ma'lumotlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlik aniqlanib, metodik xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida dialogik nutqni rivojlantirish jarayoni o'qitish metodikasining eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarning muloqot faoliyati faolligi, nutqiy lug'at boyligi va o'z fikrini erkin ifodalash darajasi o'quv jarayonida qo'llanilayotgan yondashuv va metodlarga bevosita bog'liqdir. An'anaviy ta'limda bu jarayon ko'proq o'qituvchining monologik nutqiga tayanadi, o'quvchilar esa passiv tinglovchi sifatida ishtirok etadilar. Natijada ularda erkin fikrlash, savol berish, muloqotga kirishish va o'z nuqtayi nazarini himoya qilish ko'nikmalari yetarli darajada shakllanmaydi.

Shu bois so'nggi yillarda o'qitish jarayoniga variativ yondashuvni joriy etish zarurati kuchaymoqda. Bu yondashuvning asosiy mohiyati – o'quvchilarni bir xil metod yoki topshiriq asosida emas, balki ularning individual nutqiy rivojlanish darajasi, psixologik xususiyatlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda o'qitishdir. Variativ yondashuv o'quvchilarning faolligini oshirish, o'z fikrini turli shakllarda ifodalash, suhbatda teng ishtirok etish imkonini beradi.

O'tkazilgan metodik tahlillar natijalariga ko'ra, boshlang'ich sinf o'quvchilarining dialogik nutqini rivojlantirishda quyidagi uch asosiy yo'nalish samarali ekani aniqlandi:

1. O'yin texnologiyalari asosida muloqotni faollashtirish

O'quvchilar uchun o'yin tabiiy ehtiyoj bo'lib, ular o'yin orqali erkin fikr bildiradi, vaziyatga mos nutq birikmalarini qo'llaydi va muloqotda faol bo'ladi. Rolli o'yinlar, "Savol-javob zanjiri", "Mening fikrimcha...", "Bir hikoya – ikki so'z" kabi mashg'ulotlar orqali o'quvchilar muloqotga kirishish, savol berish va javob qaytarish ko'nikmalarini mustahkamlaydilar.

2. Interfaol va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish

Multimediali darslar, audio-video suhbatlar, interaktiv topshiriqlar, virtual sahnalar o'quvchilarda so'z boyligini kengaytiradi, tinglab tushunish va javob berish malakasini oshiradi. Ayniqsa, "Animatsion suhbatlar", "Rasm asosida hikoya tuzish", "Dialogni to'ldir" kabi interaktiv mashg'ulotlar nutqiy rivojlanishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

3. Integrativ o'qitish va shaxsga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimi

Ona tili, atrof-muhit, o'qish va san'at darslarini uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarda muloqotga kirishish motivatsiyasi ortadi. Masalan, adabiy asarni tahlil qilishda personajlar o'rtasidagi dialogni sahnalashtirish, tasviriy san'at darsida surat asosida hikoya tuzish yoki tabiiy fanlarda kuzatuv natijalari haqida suhbatlashish orqali nutqiy tafakkur rivojlanadi.

Tajriba-sinov ishlarida aniqlanishicha, dars jarayonida variativ mashg'ulotlarni qo'llash natijasida:

- o'quvchilarning o'z fikrini og'zaki bayon etish faolligi 40–45% ga oshgan;
- muloqotda so'zni to'g'ri tanlash, izchil gapirish ko'nikmalari sezilarli darajada yaxshilangan;
- o'quvchilar o'zaro suhbatda faol ishtirok etish va o'qituvchi bilan erkin fikr almashish malakasini egallagan.

Shuningdek, o'qituvchilar uchun ishlab chiqilgan variativ mashg'ulotlar tizimi (mavzuli suhbatlar, rolik asosidagi muloqot, dialog rekonstruksiya va boshqalar) o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini shakllantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qilgan.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, dialogik nutqni rivojlantirishda variativ yondashuvning afzalliklari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- har bir o'quvchining individual nutqiy darajasi inobatga olinadi;
- o'quvchi muloqot jarayonida o'z fikrini erkin ifoda etadi;
- o'qituvchi darsni moslashuvchan, ijodiy va interfaol tarzda tashkil etadi;
- dars mazmuni o'quvchilarning hayotiy tajribasi bilan uzviy bog'lanadi;
- o'quvchilar o'rtasida hamkorlik, hurmat va tinglash madaniyati shakllanadi.

Umuman olganda, o'tkazilgan tahlillar natijasida shunday xulosa qilish mumkinki, variativ yondashuv asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni boshlang'ich sinf o'quvchilarining dialogik nutqini rivojlantirishda samarali metodik asos hisoblanadi. Bu yondashuv nafaqat o'quvchilarning nutqiy faolligini oshiradi, balki ularning tafakkurini, ijodiy qobiliyatini va shaxsiy ifoda madaniyatini ham rivojlantiradi.

O'tkazilgan tahlillar natijalariga ko'ra, boshlang'ich sinf o'quvchilarining dialogik nutqini rivojlantirishda variativ yondashuvning afzalliklari va amaliy ahamiyati yaqqol namoyon bo'ldi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, ularning muloqotga kirishish faolligini oshirish va dars jarayonini shaxsga yo'naltirilgan tarzda tashkil etish imkonini beradi.

An'anaviy o'qitish tizimida o'quvchilar asosan tinglovchi rolda bo'lib, o'qituvchining monologik nutqini qabul qiluvchi sifatida ishtirok etadi. Bunday jarayon o'quvchining tabiiy muloqotga kirishish ehtiyojini to'liq qondira olmaydi. Variativ yondashuv esa bu cheklovlarni bartaraf etadi, chunki u o'qitishni moslashuvchan, shaxsga yo'naltirilgan va faollikka undovchi tizim sifatida ko'radi.

Tajriba jarayonida kuzatilgan natijalar shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning muloqotda faol ishtirok etishlari, fikrini erkin ifoda etishlari va suhbatda mantiqiy izchillikni saqlash qobiliyatlari sezilarli darajada oshgan. Ayniqsa, o'yin, rolli sahna, interaktiv topshiriq va multimedia asosidagi mashg'ulotlar o'quvchilarning tabiiy nutqiy faolligini rag'batlantirgan. Shu jihatdan, dialogik nutqni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning o'rni beqiyos ekanligi tasdiqlandi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, variativ yondashuvning samaradorligi quyidagi omillar bilan bog'liq:

1. **Moslashuvchan o'qitish muhiti** – dars jarayoni qat'iy shaklga emas, balki o'quvchilarning ehtiyoj va tayyorgarlik darajasiga mos ravishda tashkil etiladi.
2. **O'quvchi subyekt sifatida** – o'quvchi o'qitish jarayonining faol ishtirokchisi bo'ladi, bu esa uning nutqiy, ijodiy va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantiradi.
3. **Multimedia va AKT vositalarining integratsiyasi** – vizual va audio materiallardan foydalanish o'quvchilarning tinglab tushunish va og'zaki javob berish malakasini kuchaytiradi.
4. **Shaxsga yo'naltirilgan vazifalar** – har bir o'quvchining qobiliyatiga mos topshiriqlar muloqotga kirishish ishtiyoqini oshiradi va nutqiy faoliyatni tabiiy sharoitda rivojlantiradi.

O'qituvchilar bilan o'tkazilgan suhbatlar shuni ko'rsatdiki, variativ mashg'ulotlar tizimini joriy etish dars sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatgan. O'quvchilar o'z fikrini bildirishdan cho'chimaydi, savol berishga, o'z javobini asoslashga harakat qiladi. Eng muhim jihati shundaki, o'quvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlik va muloqot madaniyati shakllanadi.

Shu bilan birga, muhokama davomida ayrim muammoli jihatlar ham qayd etildi. Jumladan, o'qituvchilarning barchasi ham variativ yondashuvning metodik mohiyatini yetarli darajada anglab yetmaganligi, o'quv-metodik qo'llanmalar bazasi hali to'liq shakllanmaganligi va ayrim sinflarda o'quvchi sonining ko'pligi sababli individual yondashuvni to'liq amalga oshirishda qiyinchiliklar mavjud. Bularni bartaraf etish uchun o'qituvchilar malakasini oshirish, metodik tavsiyalarni amaliyotga keng joriy etish, shuningdek, o'quvchilar bilan kichik guruhlarda ishlash amaliyotini kengaytirish lozim.

Shunday qilib, muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, variativ yondashuv asosida tashkil etilgan o'qitish nafaqat dialogik nutqni rivojlantirishning samarali usuli, balki o'quvchilarning ijtimoiy-madaniy faolligini, mustaqil fikrlashini va muloqot madaniyatini shakllantirishning kuchli pedagogik vositasidir. Ushbu yondashuv ta'lim jarayonining insonparvarlik va demokratik tamoyillariga mos bo'lib, har bir bolaning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishiga sharoit yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan ilmiy-nazariy tahlillar, tajriba-sinov ishlari va amaliy kuzatishlar natijasida shunday xulosa qilish mumkinki, variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining dialogik O'tkazilgan ilmiy-nazariy tahlillar, tajriba-sinov ishlari va amaliy kuzatishlar natijasida shunday xulosa qilish mumkinki, variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining dialogik nutqini rivojlantirish ta'lim jarayonining eng muhim va samarali yo'nalishlaridan biridir. Ushbu yondashuv o'quvchilarni faol suhbatdosh sifatida shakllantirish, ularning muloqot madaniyati va nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Variativ yondashuvning asosiy ustunligi shundaki, u har bir o'quvchining individual nutqiy rivojlanish darajasini, psixologik xususiyatlarini va qiziqishlarini inobatga olgan holda ta'lim jarayonini moslashuvchan tashkil etish imkonini beradi. Bunday sharoitda o'quvchi o'z fikrini erkin bayon etadi, suhbat jarayonida faol ishtirok etadi va mustaqil muloqotga kirishish tajribasiga ega bo'ladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki:

- variativ o'yin mashg'ulotlari, interfaol metodlar va multimedia vositalari qo'llanganda o'quvchilarning og'zaki nutq faolligi ancha oshadi;
- o'quvchilar o'rtasida muloqot madaniyati, bir-birini tinglash va fikr bildirish ko'nikmalari shakllanadi;
- o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi kommunikativ aloqa tabiiy, teng huquqli hamkorlik asosida yo'lga qo'yiladi;
- dars jarayonining variativ shakllari o'quvchilarda ijodiy fikrlash, muammoli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish va o'z fikrini asoslab berish malakasini rivojlantiradi.

Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlanishicha, o'qituvchilar tomonidan variativ yondashuvni samarali joriy etish uchun quyidagi amaliy shart-sharoitlar muhim hisoblanadi:

1. O'qituvchilarning metodik tayyorgarligini oshirish va zamonaviy interfaol o'qitish texnologiyalarini chuqur o'zlashtirish;
2. Dars jarayonida har bir o'quvchining individual nutqiy xususiyatlarini hisobga olish;
3. Dialogik mashg'ulotlarni o'quvchilarning hayotiy tajribasi bilan bog'lab tashkil etish;
4. Multimedia vositalari, o'yinli topshiriqlar va rolli sahnalarni tizimli qo'llash;
5. O'quvchilarning muloqot kompetensiyasini bosqichma-bosqich rivojlantiruvchi variativ mashg'ulotlar majmuasini ishlab chiqish.

Yakuniy natijalar shuni tasdiqlaydiki, variativ yondashuv asosida tashkil etilgan o'qitish nafaqat o'quvchilarning dialogik nutqini rivojlantirish, balki ularning shaxsiy faolligi, o'z fikrini erkin ifoda etish qobiliyati, ijtimoiylashuv jarayoni va nutq madaniyatini shakllantirishda ham muhim omil hisoblanadi.

Ushbu yondashuvning amaliy joriy etilishi natijasida boshlang'ich ta'lim sifati oshadi, o'quvchilar o'z fikrini mantiqan, izchil va madaniyatli tarzda ifoda etishni o'rganadilar. Natijada, zamonaviy ta'lim tizimida raqobatbardosh, ijodiy fikrlaydigan, samarali muloqotga kirishishga tayyor shaxsni tarbiyalashga keng yo'l ochiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Turapova R. Mechanisms for Improving Children's Dialogical Speech // Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2023. – T. 2. – № 9. – S. 49–53.
2. Ra'no T., O'ralova F. History of the Origin of Dialogical Speech // International Journal of Discoveries and Innovations in Applied Sciences. – 2023. – T. 3. – № 9. – S. 92–97.
3. Ra'no T., Maftuna B. Variative Approach Based on Children Dialogic Speech Development Methodology Improvement // European Journal of Higher Education and Academic Advancement. – 2023. – T. 1. – № 1. – S. 99–104.
4. Toshpulatov F. U., Turapova R. B. Games That Develop Children's Interest in the Profession Based on Game Technology // Science and Education. – 2021. – T. 2. – № 4. – S. 487–491.
5. Turapova R. et al. Ways to Teach Preschool Children to Act Tale // International Conference on Higher Education Teaching. – 2023. – T. 1. – № 11. – S. 42–46.
6. Turapova R. B. Variativ yondashuv asosida o'quvchilarning dialogik nutqini rivojlantirish dolzarb masalalari // Inter Education & Global Study. – 2025. – № 3. – S. 279–288.
7. Turapova R. B. Variativ yondashuv asosida o'quvchilarning dialogik nutqini rivojlantirish dolzarb masalalari // Inter Education & Global Study. – 2025. – № 3. – S. 279–288.
8. Turapova R. B. Current Issues of Developing Students' Dialogical Speech Based on Variative Approach // Inter Education & Global Study. – 2025. – № 3. – S. 279–288.
9. Barat qizi T. R. Practical Experiences of Developing Pupils' Dialogic Speech Through a Variative Approach // American Journal of Education and Evaluation Studies. – 2025. – T. 2. – № 9. – S. 121–125. <https://semantjournals.org/index.php/AJEES/article/view/2441>
10. Barat qizi T. R. Scientific and Pedagogical Analysis of the Results, Challenges and Prospects of Developing Dialogic Speech in Primary School Pupils Through a Variative Approach: The Case of Mother Tongue Lessons // International Journal of Formal Education. – 2025. – T. 4. – № 9. – S. 96–99. <https://journals.academiczone.net/index.php/ijfe/article/view/5732>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.